

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania P. B. właściciela Piekarni w D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
z udziałem zainteresowanych: M. P., A. P., P. R., D. U. i M. Z.
o ustalenie podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i
ubezpieczenia zdrowotne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 września 2014 r.,
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 kwietnia 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odrębnymi decyzjami z 19 grudnia 2012 r. ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne dla wymienionych w decyzjach ubezpieczonych, pracowników odwołującego się płatnika składek P. B. właściciela Piekarni w D. – dla D. U., A. P., M. Z. i P. R. za miesiące: sierpień 2009 r., listopad 2010 r. i sierpień 2011 r., a w przypadku M. P. za sierpień 2011 r.

P. B. właściciel Piekarni w D. jako pracodawca wymienionych w decyzjach ubezpieczonych i płatnik składek odwołał się od powyższych decyzji, wydanych w

indywidualnych sprawach dotyczących każdego pracownika osobno, wnosząc o ich zmianę i nieuwzględnienie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne kwot wydatkowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Społecznych na dofinansowanie wypoczynku ubezpieczonych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań.

Sąd Okręgowy w B. – sąd pracy i ubezpieczeń społecznych zarządzeniem z 14 lutego 2013 r. połączył odrębne sprawy, dotyczące poszczególnych ubezpieczonych, w trybie art. 219 k.p.c. celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia, obejmując wyrokiem w sprawie IV U (...) zainteresowanych pracowników (ubezpieczonych): M. P., A. P., P. R., D. U., M. Z.

Wyrokiem z 23 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił odwołania płatnika składek.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł odwołujący się płatnik składek P. B. właściciel Piekarni w D.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 23 stycznia 2014 r., w sprawie III AUa (...), oddalił apelację.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł w imieniu odwołującego się płatnika składek jego pełnomocnik, zaskarżając wyrok ten w całości. Wartość przedmiotu zaskarżenia została oznaczona przez skarżącego odrębnie w stosunku do każdego z ubezpieczonych w wysokości 146 złotych (dla M. P. i A. P.) oraz 2.565 złotych (dla P. R., D. U. i M. Z.). Pełnomocnik skarżącego podkreślił, że skarga kasacyjna jest dopuszczalna na podstawie art. 398² § 1 k.p.c., ponieważ sprawa dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Zaskarżonym postanowieniem z 29 kwietnia 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną.

Sąd Apelacyjny uznał, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. w sprawach o prawa majątkowe z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne stanowi różnicę

między wysokością składek należnych a wysokością składek faktycznie opłaconych, która wyraża się wielkością zaległych składek, nieopłaconych w całości od ustalonej podstawy ich wymiaru przez ich płatnika w okresie objętym odwołaniem. Z uwagi na to, że w rozpoznawanej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia, ustalona zgodnie z art. 22 k.p.c., nie przekracza kwoty 10.000 złotych, skarga kasacyjna nie przysługuje. Przedmiotem sporu i zaskarżenia nie jest bowiem podleganie ubezpieczeniom społecznym, co czyniłoby skargę dopuszczalną bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, spór dotyczy jedynie podstawy wymiaru składek wynikających z niespornego tytułu ubezpieczenia (zainteresowani ubezpieczeni byli pracownikami odwołującego się płatnika składek).

Zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego wniósł w imieniu P. B. właściciela Piekarni w D. jego pełnomocnik, zaskarżając je w całości. W zażaleniu zarzucono naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a mianowicie art. 398² § 1 k.p.c., przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że skarga kasacyjna nie przysługuje ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy podstawą do przysługiwania prawa do wniesienia skargi kasacyjnej jest objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, co oznacza możliwość złożenia skargi kasacyjnej bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Niezależnie od tego, czy sprawa przedstawiana sądowi ubezpieczeń społecznych dotyczy ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym, czy ustalenia podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia, jest sprawą o prawo majątkowe. Według art. 398² § 1 k.p.c., w sprawach majątkowych skarga kasacyjna jest co do zasady niedopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, chyba że przedmiotem sprawy jest, między innymi, objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Pojęcia „objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego” i „podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne” nie pokrywają się, a spór o podstawę wymiaru składek i ich wysokość nie jest sporem o objęcie ubezpieczeniem społecznym – może być co najwyżej jego konsekwencją. Pogląd ten jest utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym przyjmuje się, że

wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne równa jest różnicy między wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego się i składką należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji za sporny okres, co wynika z art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301; z 26 stycznia 2011 r., II UK 190/10; z 7 kwietnia 2010 r., I UZ 8/10; z 24 maja 2012 r., II UZ 16/12 oraz z 7 listopada 2013 r., II UZ 59/13, niepublikowane). Wyrażany jest również pogląd, że w przypadku, gdy przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru – wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru należną według organu rentowego, czyli po doliczeniu spornego elementu tej podstawy (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11; z 8 listopada 2013 r., II UZ 61/13, niepublikowane). Nic innego nie wynika z rozpoznania przez Sąd Najwyższy – na co powołuje się skarżący w uzasadnieniu zażalenia – skargi kasacyjnej w sprawie I UK 140/12, której przedmiot stanowiła wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ustalona w indywidualnych decyzjach organu rentowego w odniesieniu do dwudziestu pracowników płatnika składek. Powołany wyrok zapadł przed podjęciem przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego uchwały z 12 czerwca 2014 r., III UZP 1/14, w której przesądzono, że w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom (ubezpieczonym) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika.

W niniejszej sprawie nie było sporu, czy ubezpieczeni pracownicy (zainteresowani) podlegali ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu, skoro pozostawali w zatrudnieniu pracowniczym. Spór dotyczył jedynie wysokości podstawy wymiaru składek, a zatem znaczenie miała wartość majątkowa wynikająca z wliczenia do tej podstawy przychodów z tytułu wypłat z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Skarżący nie kwestionuje, że

wartość ta nie przekraczała dziesięciu tysięcy złotych w odniesieniu do żadnego z zainteresowanych.

Sąd Apelacyjny nie naruszył art. 398² § 1 k.p.c., odrzucając skargę kasacyjną jako niedopuszczalną ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż dziesięć tysięcy złotych; prawidłowo bowiem przyjął, że sprawa o ustalenie wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne ma charakter majątkowy i nie jest jednocześnie sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Wartość przedmiotu zaskarżenia była niższa niż dziesięć tysięcy złotych – w konsekwencji skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna zgodnie z przepisem art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.

Z tych względów zażalenie podlegało oddaleniu z mocy art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.